

Lausunto Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineistosta

248/10.03.03/2018

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 25.04.2018 § 29

Ympäristöpäällikkö Saija Kajala 17.4.2018:

Varsinais-Suomen liiton maakuntahallitus päätti kokouksessaan 19.3.2018 asettaa luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen aineiston nähtäville alueen kuntiin ja liiton virastoon 26.3.–27.4.2018 väliseksi ajaksi sekä pyytää aineistosta lausunnot viranomaisilta (MRL § 62).

Varsinais-Suomen liitto pyytää Naantalin kaupungin lausuntoa Varsinais-Suomen luonnonarvojen ja -varojen valmisteluvaiheen aineistosta. Lausunnot pyydetään toimittamaan 27.4.2018 mennessä word-muotoisina osoitteeseen kirjaamo@varsinais-suomi.fi.

Valmisteluvaiheen kuulemisen tavoitteena on saada eri sidosryhmiltä palaute siitä, onko kaavatyölle asetetut tavoitteet huomioitu ja tuotu riittävällä tavalla esille kaava-aineistoissa ja siihen liittyvissä selvityksissä siten, että kaavalle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Valmisteluvaiheen aineistojen nähtävillä olon jälkeen keväällä 2018 järjestetään luonnonvarafoorumin sidosryhmätilaisuuksia, joiden kautta osaltaan määritellään kaavan ehdotusvaiheen sisältöä.

Luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan tavoitteena on turvata luonnon monimuotoisuus, lisätä virkistys- ja matkailutoimintojen mahdollisuuksia sekä mahdollistaa luonnonvarojen kestävä käyttö ja hyödyntäminen. Vaihemaakuntakaavan tavoitteena on yhteen sovittaa luonnonsuojelun, luonnon virkistyskäytön ja luonnonvarojen kestävä hyötykäytön tavoitteet ja tarpeet.

Kaavaselostuksessa on lueteltu maakuntakaavalle asetetut tarkemmat yksittäiset tavoitteet:

- Päivitetään luonnonsuojelulain mukaiset suojelualuemerkinnät kokonaisuutena luonnonsuojelualueiden, luonnonsuojeluohjelmien alueiden ja Natura-alueiden osalta vastaamaan nykytilannetta.
- Täydennetään soidensuojelutyöryhmän inventointiaineistosta tunnistamat valtakunnallisesti arvokkaat suot maakuntakaavan suojelualueiksi.
- Saadaan käyttöön uusinta tutkimustietoa luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävistä ekologisista yhteyksistä sekä ihmistoiminnan aiheuttamista kehittämispaineista. Hyödynnetään nykyaikaisia analyysimenetelmiä (mm. Zonation), joiden avulla arvioidaan potentiaalisia yhteensovitustarpeita eri käyttötärpeiden välillä.

- Hyödynnetään maakunnallisen hirvieläinonnettomuuksien vähentämissuunnitelman tietoja hirvieläinten esiintymisalueista ja liikkumisesta.
- Osoitetaan kaupunkiseutujen keskeiset viheryhteydet, ns. vihersormet, jotka tällä hetkellä ovat osoitettu pääosin virkistysaluemerkinnöin.
- Geologisesti arvokkaat alueet osoitetaan harju-, kallio- ja moreenialueista sekä tuuli- ja rantakerrostumista ja kivikoista. Alueet osoitetaan valtakunnallisten ja maakunnallisten selvitysten perusteella yhtenäisin merkitsemisperiaattein koko maakunnan alueelta.
- Selvitetään ekologisten yhteyksien ja alueiden merkintämahdollisuuksia maakuntakaavassa, joko alueina, yhteyksinä tai mahdollisina kehittämisalueina.
- Päivittää virkistys-, retkeily- ja matkailutoimintojen merkinnät ajantasaisella tiedolla sekä mahdollisesti osoittaa kehittämisalue- ja reittimerkintöjä sekä strategisia merkintöjä teemaan liittyen.
- Kaavatyössä ei käsitellä kulttuuriympäristön, rakennusten suojelun, maisema-alueiden ja muinaismuistoihin liittyviä merkintöjä.
- Virkistysten sekä retkeilyn ja matkailun osalta maakuntakaavaan on myöhemmässä vaiheessa ja nykytilatietoihin perustuen tarkoitus osoittaa uusia, suunnitelmallisuutta korostavia merkintöjä. Esimerkiksi merkittävien maisema-alueiden, saavutettavuudeltaan hyvien luontoalueiden tai alueellista virkistys-, retkeily ja matkailualueiden sijoittumisen maakunnallista tasapainoa korjaavien alueiden potentiaali virkistys-, retkeily- ja matkailukäytössä on tarkoitus tunnistaa ja tunnustaa tämän maakuntakaavoituskierron yhteydessä.
- Luonnonvarojen kestävä käytön edistämisen keskeisin tavoite on huomioida nykyiset materiaalien hyödyntämisen sijainnit ja turvata niiden mahdollisimman tehokas käyttö ympäristönäkökulmat huomioiden, ennakoitujen mahdolliset ristiriidat maankäytön muiden paineiden kanssa.
- Kaavatyön aikana selvitetään mm. keskitetyn maa-ainesten oton osoittamisen mahdollisuuksia. Lisäksi tarvittavilta osin tarkennetaan nykyisten terminaali- ja teollisuusalueiden ja erityisesti jätehuollon toiminta-alueiden merkinnät vastaamaan muuttuneita toimintoja. Kaivosmerkintöjen osalta tarkistetaan kyseisten merkintöjen ajantasaisuus sekä mahdolliset tarpeet uusien alueiden merkinnöille.

Kaava-aineistot ovat olleet luettavissa liiton internet-sivuilla osoitteesta:
<http://www.varsinais-suomi.fi/fi/tehtaevaet-ja-toiminta/suunnittelu-ja-kaavoitus/maakuntakaava/luonnonvarojen-ja-varojen-vaihemaakuntakaava>.

YMPÄRISTÖPÄÄLLIKÖ:

Ympäristö- ja rakennuslautakunta päättää todeta lausuntonaan seuraavaa:

Vaihemaakuntakaavan aineisto on mittava ja antaa mielenkiintoista koostavaa tietoa maakunnasta. Aineistoa voi hyödyntää maakunnan merkittävien ekologisten viherkäytävien ja -yhteyksien määrittelyssä ja

ihmistoimintojen kuten kiertotalousterminaalien sijoittelun ohjauksessa ja luontomatkailun maakunnallisessa kehittämisessä.

Hiljaisten alueiden merkitys muun muassa luontomatkailulle on elintärkeä. Kaava-aineistoa voisikin tarkastella ja tarvittaessa täydentää vielä tästä näkökulmasta käsin. Mitkä maakunnan paikat ja alueet koetaan erityisen tärkeiksi rauhoittumisen paikoiksi tai millä alueella olisi edellytykset profiloitua tällaiseksi?

Muita tärkeitä näkökulmia jatkotyön kannalta on lähimetsien virkistyskäytön merkitys. Mikäli luonnonarvoiltaan vähempiarvoisia metsiä nähdään pelkästään bioenergian lähteenä, bioenergian potentiaalitarkastelun voisi nähdä suorastaan vaarallisena. Metsät uhkaavat köyhtyä myös ravinnetasapainoltaan, mikäli kaikki hakkuutähde, kannot ynnä muu puumateriaali kerättäisiin metsistä pois, joten niiden kestävä käyttö tai käyttämättä jättäminen biologisen monimuotoisuuden nimissä (kelot, lahoppuut) tulee myös ottaa huomioon. Jatkotyössä korostuukin eri aineistojen tarkastelu toisiinsa nähden päällekkäin intressiristiriitojen arvioimiseksi tehtyjä mittavia paikkatietoaineistoja hyödyntäen. Ottaen huomioon maakunnan hiilineutraaliustavoitteet, metsien ja soiden hiilinielutarkastelu voisi olla paikallaan yhdistää maakuntakaavan tausta-aineistoon, mahdollisia muita ekosysteemipalveluja (esim. sienestys ja marjastus) unohtamatta.

Kaavaselostuksessa on tuotu esiin luonnon virkistysarvoja ajavan selkeän intressiryhmän puuttuminen. Luontomatkailu ja puhdas luonto ovat kuitenkin se, millä Suomi ja Varsinais-Suomi voivat erottua maailmalla edukseen. Teeman työstäminen vaihemaakuntakaavatyön yhteydessä antaa hyvät mahdollisuudet maakunnan luonnon virkistyskäytön turvaamiselle ja luontomatkailun kehittämiselle yhteistyössä maakunnan kuntien ja muiden eri tahojen kanssa.

Tämän asian osalta pöytäkirja tarkastetaan kokouksessa.

YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSLAUTAKUNTA:

Ympäristöpäällikön ehdotus hyväksyttiin.

Tämä asian osalta pöytäkirja tarkastettiin kokouksessa.